

LIETUVOS RESPUBLIKOS Ekonomikos ir inovacijų MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2023-04-

Nr. (4.6-82 Mr)-

Į 2023-03-28

Nr. 2D-771 (11.47 E)

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija išnagrinėjo Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių ir parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas). Pagal kompetenciją teikiame pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto nuostatų.

Teikiamu derinti Įstatymo projektu galimai yra keičiami, nustatomi nauji ir (arba) naikinami informaciniai įpareigojimai ir reikalavimai, kuriuos vykdant atsiranda administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams pokytis. Atsiradęs pokytis turi būti įvertintas vadovaujantis patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika). Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu siūloma nustatyti įpareigojimą žalio pieno pirkėjui parengti aiškią priedų ir priemonų sistemą (Įstatymo projekto 3 straipsnio 5 p.: *Žalio pieno pirkėjas, jei taiko priemokas ir priedus, turi parengti, patvirtinti ir viešai paskelbti priemonų ir priedų mokėjimo tvarką, kuri turi apibrėžti visas jo taikomas priemokų ir priedų rūšis, nustatytus priemonų ir priedų dydžius pagal jų rūšis bei laikotarpį, per kurį bus taikomos nustatytos priemokos ar priedai*); atsisakyti šiuo metu dabar galiojančio žalio pieno pardavėjų suskirstymo į dešimt pieno pardavėjų grupių pagal parduodamą žalio pieno kiekį; atsisakyti reikalavimo nurodyti žalio pieno kilmės šalį ant Lietuvos rinkai tiekiamų Lietuvoje pagamintų pieno gaminių ir pan. bei vadovaujantis Metodika, prašome įvertinti pinigine išraiška Įstatymo projektu sukeliama prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytį ūkio subjektams ir Teisės aktu sukeliama arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitą pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai išvadoms gauti.

Įstatymo projektu siūlomas pieno kainų reguliavimas pareikalaus didelių administracinių sąnaudų. Tam, kad būtų galima įvertinti gamybos sąnaudas, nustatyti tinkamą kainą, reikia pagrįstos ekonominės analizės, kuri gali skirtis kiekvieno ūkio subjekto atžvilgiu. Toks reguliavimas, galėtų nulemti prastėjančią produktų įvairovę, kokybę, stabdyti inovacijas. Abejonių kelia ir siekis projektu reguliuojant kainas remtis vieša kainų rodiklių sistema, kuri būtų pagrįsta gamybos sąnaudomis. Paprastai informacija apie ūkio subjektų individualias gamybos sąnaudas laikoma komerciškai jautria informacija ir nėra viešai prieinama. Viešas gamybos sąnaudų prieinamumas, tikėtina, galėtų skatinti ūkio subjektus derinti veiksmus ir daryti ribojamąjį poveikį konkurencijai. Rizika dėl konkurencijos ribojimo didėja, jei komerciškai jautri informacija atskleidžiama rinkose,

kurios, kaip ir žalio pieno supirkimo rinka, pasižymi nedideliu pagrindinių rinkos dalyvių skaičiumi. Tai galėtų lemti žemesnes, mažiau palankias kainas žalio pieno pardavėjams (jei žalio pieno supirkėjai sudarytų draudžiamus susitarimus dėl pieno gamintojams mokamos kainos).

Įstatymo projektu taip pat siūloma įtvirtinti reikalavimus, kurie iš esmės ribotų ūkio subjektų laisvę derėtis dėl pieno supirkimo kainų bei laisvai jas nustatyti, nes neaišku, kodėl siūloma priedų ir priemokų suma turėtų neviršyti 20 procentų žalio pieno kainos. Sugriežtintas kainodaros mechanizmas, numatytas Įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalies 4 punkte, nebūtinai paskatins pieno pirkėjus siūlyti pieno gamintojams didesnes supirkimo kainas, atsižvelgiant į riziką, kad vėliau, pasikeitus situacijai rinkoje ir kilus poreikiui keisti supirkimo kainas dėl objektyvių ekonominių veiksnių, pieno supirkėjai negalėtų sumažinti supirkimo kainų dėl nustatyto reglamentavimo. Tokiu būdu nei pardavėjai, nei pirkėjai nebūtų skatinami individualiai gerinti žalio pieno tiekimo ir pirkimo sąlygų bei veikti kuo efektyviau, nes vis tiek negalėtų dėl šių sąlygų derėtis ir per jas įtakoti pieno kainą.

Įstatymo projekte numatyta, kad žalio pieno pardavėjai gali sudaryti žalio pieno pardavėjų grupes deryboms dėl žalio pieno pirkimo-pardavimo sutarties sąlygų su kiekvienu žalio pieno pirkėju. Šiuo atveju taip pat svarbu, kad derybos dėl žalio pieno pirkimo-pardavimo sutarčių sudarymo atitiktų 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, 149 straipsnyje įtvirtintas sąlygas. Priešingu atveju pieno pardavėjų ir pirkėjų susitarimai galėtų būti pripažinti prieštaraujančiais Konkurencijos įstatymui.

Įstatymo projekte numatytas draudimas pieno pirkėjams pirkti pieną iš Lietuvos Respublikoje registruoto pieno pardavėjo, parduodančio savo pagamintą pieną, kurio sudėtis ir kokybė nėra įvertinta žemės ūkio ministro nustatyta tvarka juridiniame asmenyje – valstybės valdomoje akredituotoje laboratorijoje. Siūlymas kelia abejonių, kodėl tik valstybės valdoma akredituota laboratorija gali nustatyti pieno kokybę, ar nėra suteikiamos jai išimtinės teisės rinkoje, o kitų panašių ūkio subjektų galimybės veikti yra ribojamos. Reguliavimas, kuris suteiktų konkretiems subjektams išimtinės teisės veikti rinkoje, kai tokias paslaugas galėtų teikti ir kiti ūkio subjektai, turėtų būti įvertintas dėl jo būtinumo, pagrįstumo ir proporcingumo.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Ieva Valeškaite